

Podsjetnik: uz ozljedu navesti dodatne informacije

Operacije i medicinski postupci

- ✘ Navesti koja je bolest/stanje zahtijevala liječenje;
- ✘ Nabrojiti sve komplikacije;
- ✘ Navesti posljedicu komplikacije;
- ✘ Naznačiti koji je medicinski postupak obavljen.



Prometna nesreća

- ✘ Upisati tip vozila (osobno vozilo, kamion, motocikl, itd.);
- ✘ Naznačiti je li pokojnik bio vozač, putnik, pješak, osoba izvan vozila, itd;



- ✘ Ako je došlo do sudara, navesti objekte ili tipove vozila koji su sudjelovali;
- ✘ Navesti lokaciju nesreće (autocesta, ulica, željeznička pruga).

Otrovanje ili predoziranje

U slučaju otrovanja, navesti vrstu tvari npr: generički naziv lijeka, vrstu opojne droge, ugljikov monoksid. Ako nije poznato sredstvo, obavezno navesti "nepoznate tvari".



Padovi

Navesti vrstu pada ako je poznata (pad na stubama, s kreveta, prilikom pokliznuća na ledu).

Vrsta nasilne smrti

Ako je poznato, označiti vrstu nasilne smrti kao: nesretni slučaj, samoubojstvo, ubojstvo ili nerazjašnjena smrt. Navesti mjesto ozljede: kuća, ulica, škola, trgovina i dr.

Izdavač:

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Rockefellerova 7

10 000 Zagreb

www.hzjz.hr

za više informacija - **Tanja Ćorić**, dr. med.

tel. 01 48 63 205, e-pošta: tanja.coric@hzjz.hr

Ovaj je letak izrađen uz novčanu potporu Europske unije. Za sadržaj dokumenta odgovoran je isključivo HZJZ te se ni pod kojim uvjetima ne smije smatrati da izražava stav Europske unije.

Podsjetnik: uz navedene prirodne uzroke smrti navesti dodatne informacije

Novotvorine

Navesti, ako je poznato, radi li se o zloćudnoj, dobroćudnoj novotvorini ili nepoznate/nesigurne prirode (npr. kod tumora mozga). Važno je precizno navesti primarno sjelo (ako je poznato). Ako postoje metastaze, navesti i njihova sjela. Prilikom uporabe izraza metastatski rak, jasno definirati primarno sjelo (npr. metastatski rak pluća treba opisati tako da je jasno je li to primarni rak pluća koji je metastazirao ili su to metastaze u plućima od npr. jetrenoga karcinoma).

Starost, senilnost

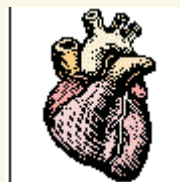
Navesti jasan etiološki slijed uzroka smrti, budući da visoka životna dob te pojmovi poput starosti i senilnosti ne opisuju etiologiju uzroka smrti.

Pneumonija i bronhopneumonija

Navesti uzrok svake prethodne bolesti/stanja koje je dovelo do pneumonije. Utvrditi radi li se o primarnoj hipostatskoj ili aspiracijskoj pneumoniji (uslijed aspiracije krvi, hrane, mekonija, itd.). Navesti uzročnika, ako je poznat. Ako je pneumonija posljedica iscrpljenosti ili neaktivnosti, navesti bolest/stanje koje je dovelo do iscrpljenosti ili neaktivnosti.

Kardiovaskularne bolesti

- ✘ Opisati prirodu procesa bolesti (npr. reumatska mitralna regurgitacija);
- ✘ Naznačiti lokalizaciju (npr. hipertenzivna bolest srca i bubrega);
- ✘ Navesti je li akutno ili kronično stanje;
- ✘ Naznačiti sve komplikacije.



Plućna embolija

U slučaju postoperativne ili nastale uslijed dužeg mirovanja, obvezno navesti bolest zbog koje je učinjen operativni zahvat, odnosno bolest zbog koje je uslijedilo duže mirovanje. Ako je plućna embolija komplikacija određene bolesti kao osnovni uzrok smrti, navesti tu bolest.

Infekcije

Naznačiti radi li se o akutnoj ili kroničnoj, navesti uzročnika, ako je poznat i lokalizaciju. U slučaju sepse, navesti uzročnika i nabrojiti sve bolesti koje su prethodile.

Zatajenje jetre i ciroza

Navesti uzrok zatajenja, npr. hepatitis A, B ili C, alkoholna ciroza. U slučaju toksikološke bolesti jetre, naznačiti agens.

Moždano krvarenje

Navesti radi li se o spontanom ili traumatskom. U slučaju traumatskog krvarenja, naznačiti vanjski uzrok ozljede.



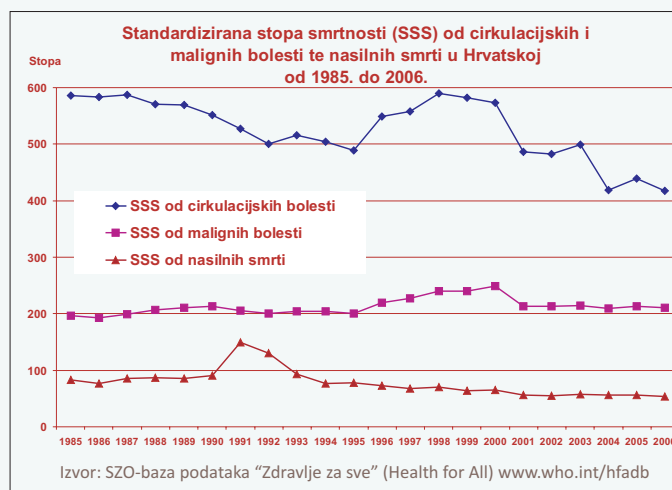
MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE
SKRBI REPUBLIKE HRVATSKE



HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Upute za popunjavanje medicinskog dijela potvrde o smrti

Podatci mortalitetne statistike
osiguravaju najvažnije pokazatelje
za ocjenu zdravstvenoga stanja stanovništva



Detaljnije informacije pronađite u
Priručniku o popunjavanju potvrde o smrti na web
stranici Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo: www.hzjz.hr

Letak izrađen u sklopu MB PHARE 2006 - Data Collection Project - 16
COD „Quality improvement of Causes of Death Statistics“ - EUROSTAT





Potvrda o smrti je trajan službeni dokument kojim se bilježi činjenica smrti umrle osobe. Sadrži informacije o uzroku smrti koji su temeljni izvor mortalitetne statistike. Kvaliteta mortalitetne statistike ovisi o podacima koje zdravstveni stručnjak ispiše na potvrdi o smrti.

Svi stručnjaci uključeni u proces stvaranja mortalitetne statistike moraju poštivati Zakon o zaštiti osobnih podataka!

Uzrok smrti utvrđuje zdravstveni djelatnik na temelju svog NAJBOLJEG STRUČNOG MIŠLJENJA.

Kako ispuniti medicinski dio potvrde o smrti - izvješće o uzroku smrti?

POTVRDU O SMRTI POPUNITI:

- ✗ čitko tiskanim slovima kemijskom olovkom,
- ✗ izbjegavati zagrade i kratice,
- ✗ dati najbolju procjenu vremenskog razmaka između nastupanja bolesti i smrti.

Izvješće o uzroku smrti sadržava dva dijela:

I. dio

Upisuje se **slijed** događaja koji su izravno doveli do smrti, počevši od **neposrednog uzroka** - u 1. retku (posljednja bolest, ozljeda ili stanje koje je izravno rezultiralo smrću), preko **uzročnog slijeda** - u 2. retku, do **osnovnog uzroka** smrti - u zadnjem retku (bolesti ili ozljede koje su započele slijed patoloških događaja koji su izravno doveli do smrti, ili posljedice nesreće ili nasilja koje su uzrokovale smrtonosnu ozljedu).

- ✗ U 1. retku uvijek navesti neposredni uzrok, što ne znači način umiranja, npr. srčani zastoj ili zastoj disanja.
- ✗ Svako stanje navedeno u I. dijelu treba biti posljedica stanja iz prethodnog retka.
- ✗ Osnovni uzrok smrti uvijek upisati u najniži redak.
- ✗ Ponekad će biti potrebni dodatni redci. Zbog nedostatka prostora nikada ne upisivati u II. dio bolesti/stanja koja su izravni uzrok smrti!
- ✗ Ako su smrt mogla uzrokovati dva ili više slijedova, upisati onaj za koji se smatra da je više pridonio izravnom uzroku smrti.

II. dio

Ovdje se upisuju, po slijedu važnosti, sve druge značajne bolesti ili stanja koja su pridonijela smrti, a nisu s njom u uzročnoj vezi.



Upozorenje

Ne bi trebalo upisivati sljedeće terminalne događaje kao jedine uzroke smrti: senilnost, fibrilacija ventrikula ili atriya, šok, zatajivanje više organa, elektromehanička disocijacija, itd. Gdje god je moguće, navesti etiologiju navedenih stanja.

Primjer ispravno popunjene potvrde o smrti

Četrdesetsedmogodišnjoj ženi koja je bolovala od dijabetesa otklonjena je zloćudna novotvorina iz lijeve dojke. Poslijeoperativna je histologija pokazala da je zloćudna novotvorina zahvatila i pazušne limfne čvorove. Daljnje je ispitivanje otkrilo presadnice (metastaze) na jetri. Dva mjeseca poslije bolesnica je preminula zbog zatajenja jetre.

15.	Uzrok smrti*		Vrijeme proteklo od početka bolesti do smrti
Bolest ili stanje koje je neposredno izazvalo smrt		Kronično zatajenje jetre	1 tjedan
Bolest ili stanje (ako ih je bilo) koji su prethodili navedenom uzroku		Stanje koje je dovelo do neposrednog uzroka smrti Sekundarna zloćudna novotvorina jetre Osnovni (inicijalni) uzrok smrti Zloćudna novotvorina dojke s metastazama u pazušnim limfnim čvorovima	2 mjeseca 8 mjeseci
II. Druga značajna stanja koja su mogla utjecati da dođe do smrti, ali nisu u vezi s osnovnim uzrokom smrti		Dijabetes melitus ovisan o inzulinu	11 godina
* Napomena: Odgovori pod * popunjavaju se – za osobe umrle prirodnom smrću – uzrok smrti – za osobe umrle nasilnom smrću – priroda povrede i vanjski uzrok povrede			
16.	Jesu li uzroci smrti smrti provjereni obdukcijom	DA	NE

Operacija nije dio slijeda događaja koji su uzrokovali smrt, te se ne upisuje u potvrdu o smrti. Iako je primarni zloćudni rak uklonjen, navest će se kao osnovni uzrok smrti, jer je uzrok sekundarne zloćudne novotvorine.

Drugi potrebni podatci

Trudnoća

Kada je umrla osoba žena, treba navesti je li smrt nastupila: za vrijeme trudnoće, unutar 42 dana nakon trudnoće ili između 43 dana i godine dana nakon trudnoće (označiti odgovarajuću kućicu ako je ponuđena). U protivnom, stanje navesti uz uzrok smrti.



Obdukcija

Nenavođenje nalaza obdukcije utjecat će na kvalitetu mortalitetne statistike. Uzrok smrti treba obuhvaćati nalaze obdukcije ili drugih *post mortem* ispitivanja. Ako su isti nalazi dostupni tek nakon izdavanja potvrde o smrti, treba osigurati dostupnost tim podacima.

Mjesto smrti

Treba utvrditi i navesti mjesto smrti (npr. pokojnikov dom, bolnica, dom za starije i nemoćne, građevinska zona, tvornica, poljoprivredno gospodarstvo, itd.).

Vanjski uzroci smrti

Primjer pravilno popunjene potvrde o smrti

1) Osamdeseto godišnja žena poskliznula se u svojem domu tijekom usisavanja te zadobila prijelom vrata lijeve bedrene kosti. Sljedećeg dana je operirana. Četiri tjedna poslije stanje joj se pogoršalo jer se razvila hipostatska pneumonija i dva dana poslije je umrla.

15.	Uzrok smrti*		Vrijeme proteklo od početka bolesti do smrti
Bolest ili stanje koje je neposredno izazvalo smrt		Terminalna hipostatska pneumonija	2 dana
Bolest ili stanje (ako ih je bilo) koji su prethodili navedenom uzroku		Stanje koje je dovelo do neposrednog uzroka smrti Prijelom lijevog vrata bedrene kosti (izvršen operativni zahvat) Osnovni (inicijalni) uzrok smrti Poskliznula se tijekom usisavanja u kući	3 tjedna 3 tjedna
II. Druga značajna stanja koja su mogla utjecati da dođe do smrti, ali nisu u vezi s osnovnim uzrokom smrti			
* Napomena: Odgovori pod * popunjavaju se – za osobe umrle prirodnom smrću – uzrok smrti – za osobe umrle nasilnom smrću – priroda povrede i vanjski uzrok povrede			
16.	Jesu li uzroci smrti provjereni obdukcijom	DA	NE

Kod nasilnih smrti uz sijelo ozljede i oštećenje funkcije obvezno navesti okolnosti nesreće ili nasilja koje su dovele do navedene ozljede kao što je u primjeru navedeno: *poskliznula se tijekom usisavanja. Opisati sve komplikacije koje su posljedica navedene ozljede kao što je u primjeru navedeno: terminalna hipostatska pneumonija.*

2) U automobilskoj nesreći ozlijeđena je 21-godišnja žena. Zadobila je frakturu lubanje i nagnječenje mozga, od čega je umrla ubrzo nakon dolaska u bolnicu. Bila je vozačica jednog od dvaju osobnih automobila koji su sudjelovali u sudaru. Obdukcija je uz ozljede ustanovila i razinu alkohola u krvi od 2,4 g/kg.

15.	Uzrok smrti*		Vrijeme proteklo od početka bolesti do smrti
Bolest ili stanje koje je neposredno izazvalo smrt		Nagnječenje mozga	30 min
Bolest ili stanje (ako ih je bilo) koji su prethodili navedenom uzroku		Stanje koje je dovelo do neposrednog uzroka smrti Fraktura lubanje Osnovni (inicijalni) uzrok smrti Tup udarac u glavu Vozač u sudaru dvaju automobila Nesretni slučaj	30 min
II. Druga značajna stanja koja su mogla utjecati da dođe do smrti, ali nisu u vezi s osnovnim uzrokom smrti		Akutna intoksikacija alkoholom (2,4g/kg)	
* Napomena: Odgovori pod * popunjavaju se – za osobe umrle prirodnom smrću – uzrok smrti – za osobe umrle nasilnom smrću – priroda povrede i vanjski uzrok povrede			
16.	Jesu li uzroci smrti smrti provjereni obdukcijom	DA	NE

Iako alkoholizirano stanje nije izravno prouzročilo smrt, moguće je da je pridonijelo sudaru te se mora priložiti u II. dijelu.

Vrsta smrti

U slučaju neprirodne smrti navesti uz vanjski uzrok smrti i okolnosti nastanka (označiti odgovarajuću kućicu ako je ponuđena). U protivnom, stanje navesti uz uzrok smrti.